

Care Santos

De kleur van de
herinnering

Uit het Spaans vertaald door Jacqueline Visscher

De vertaler ontving voor deze vertaling een werkbeurs
van het Nederlands Letterenfonds

Omslagontwerp Karin van der Meer

Omslagillustratie ©Michael Trevillion/Trevillion Images

Oorspronkelijke titel *Habitaciones cerradas*

© 2011 Care Santos en Editorial Planeta, S. A.

Diagonal, 662-664, 08034 Barcelona

© 2013 Nederlandse vertaling Jacqueline Visscher en

Uitgeverij Wereldbibliotheek bv

Nieuwezijds Voorburgwal 330 · 1012 RW Amsterdam

Translation rights arranged by

Sandra Bruna Agencia Literaria, SL

All rights reserved

www.caresantos.com

www.wereldbibliotheek.nl

ISBN 978 90 284 2516 3

E-BOEK 978 90 284 4055 5

VII

De man in de besmeurde witte overall komt op de vierde dag terug. En met hem Arcadio en een ambtenaar van de Catalaanse overheid; het is niet de jongeman van de vorige keer, maar diens leidinggevende. De restaurateur heeft de houding die we al van hem kennen: hij laat geen tijd verloren gaan. En zeker niet met praten. Hij stelt vast dat het linnen waarmee hij het fresco had bedekt goed gedroogd is, klimt op de trap, knikt langzaam en oordeelt ten slotte: ‘Het kan eraf.’

De operatie vereist vakkundige handen. Het is de bedoeling het doek dusdanig te verwijderen dat samen met het linnen ook een pleisterlaag van een paar centimeter dik meekomt. In die laag bevindt zich Teresa, de vrouw met de verontrustende blik. De restaurateur heeft assistentie nodig en Arcadio schiet hem te hulp. Met z'n tweeën maken ze het doek los en laten het langzaam op de grond zakken, alsof ze een fragiel dier helpen van vel te verwisselen. Aan het einde van de dag is het fresco, dat ruim zeventig jaar oogverblindend op de achterwand prijkte, veranderd in een vreemdsoortig, gigantisch stuk perkament dat krachteloos op de donkere houten vloer ligt.

Op de muur is vaag een spoor van Teresa's aanwezigheid achtergebleven. Een deel van de natuurlijke pigmenten is dieper dan twee centimeter doorgedrongen, en op de overgebleven kalklaag tekenen zich donkere schaduwen af, zodat iemand die het net verwijderde werk goed kent het zich nog kan voorstellen als hij naar die afdrukken kijkt: ze vormen de onwerkelijke afschaduwing die op het concrete volgt.

Behalve aan de linkerkant, waar de verwijderde laag een ander soort materiaal heeft blootgelegd.

‘Wat is dat?’ vraagt de ambtenaar terwijl hij naar een punt ongeveer een meter boven de vloer wijst.

De restaurateur bestudeert het, krabt er met zijn nagel over, schraapt restjes kalk weg.

Zijn metgezellen worden onrustig.

‘Nee maar,’ zegt hij terwijl hij zijn wenkbrauwen optrekt, ‘hier hebben we een verrassing.’

Arcadio bekijkt de plek die de aandacht van de drie mannen gevangen houdt. Onder de pleisterlaag is een ijzeren plaatje zichtbaar.

‘Het lijkt me een slot,’ constateert de vakman.

De klink ontbreekt, maar het mechanisme is zichtbaar. Er zitten wat roestplekken op.

‘Een deur?’ vraagt Arcadio terwijl hij zijn ogen half dichtknijpt. ‘Kan er een deur in een draagmuur zitten?’

‘Nee, nee. De draagmuur loopt tot hier.’ De restaurateur wijst de exacte grens aan. ‘Vanaf dit punt is de structuur anders. We zouden de originele tekeningen van het huis moeten bekijken, maar als dit de patio was ligt het voor de hand dat hier een rommelhok of iets in die geest was. Verbouwd, misschien. Doorgaans hebben deze huizen een trap die oorspronkelijk de patio met de keuken of met de bedienenkamers verbond. Maar het intrigerende is dat ze hem hebben verborgen.’

Arcadio aarzelt. Hij kijkt naar de deur zonder te weten wat hij moet doen. De ambtenaar wordt ongeduldig.

‘Laten we hem openmaken.’

‘Misschien moeten we Violeta bellen,’ zegt Arcadio.

‘Violeta? Waarom? Ik geloof niet dat we haar hierover moeten lastigvallen.’

‘Uiteindelijk was het huis van haar familie. Het is in haar belang.’

‘Eerlijk gezegd, meneer Pérez, denk ik niet dat we mevrouw Lax om die reden moeten lastigvallen. Het huis is al jaren eigendom van de autonome regering, en u en ik zijn hier de enige personen die verantwoordelijk zijn voor wat er gebeurt. Maakt u zich niet ongerust: ik neem alle verantwoordelijkheid op me. We openen die deur. Over drie dagen beginnen de werkzaamheden en verrassingen op het laatste moment kunnen we niet gebruiken.’

Arcadio houdt zijn mening over de verbouwing voor zich. Zijn bedachtzame houding is een van de redenen waardoor hij zo ver is gekomen: druktemakers zien die voorzichtigheid van mensen als hij in de regel aan voor stupiditeit, maar daar heeft hij zich jaren geleden al bij neergelegd. Hij zucht, geduldig. De restaurateur mengt zich in het gesprek en geeft het een wending.

‘Technisch gesproken is het niet mogelijk om hem open te maken,’ beweert hij, en hij wijst naar het metalen plaatje. ‘Er is geen klink. Boven-

dien', hij duwt ertegen, 'zit hij op slot. We zullen hem moeten intrappen.'

'Dus, vooruit met de geit,' herneemt de ambtenaar zelfverzekerd. 'Het zal niet veel moeite kosten. Die deur is naar de verdommenis.'

Arcadio klemt zijn lippen opeen. Hij kijkt naar de deur, waar de restaurateur resten kalk vanaf haalt. Het hout is kurkdroog en versplinterd. Zelfs een kind zou hem moeiteloos kunnen openbreken.

De ambtenaar van de Generalitat gedraagt zich met de urgentie van iemand die gewend is beslissingen te nemen, een opgesteld plan uit te voeren zonder tijd te verliezen aan hypothesen. Een man van zijn tijd die dagelijks veelvuldig het woord 'daadkracht' uitspreekt en niet twijfelt aan zijn eigen oordeel. Nooit.

Hij schuift de restaurateur opzij, neemt een aanloopje en geeft een overtuigende trap tegen het vervelozе hout dat vroeger een deur was. Met een droog gekraak geeft het mee, onder een explosie van splinters.

'Al die jaren taekwondo zijn toch ergens goed voor geweest,' zegt de ambtenaar, triomfantelijk, terwijl hij aan de panden van zijn jasje trekt.

De houten vloer is nu bezaaid met schrale splinters. Een muffe geur ontsnapt uit de net geopende holte.

De drie mannen verwijderen de restanten van de deur. Dat gaat minder makkelijk dan het klinkt. Het is net of het hout wil benadrukken dat alle dingen zich uiteindelijk verankeren aan de plek waar ze horen. Wanneer de klus geklaard is en de armzalige resten in een hoek liggen, concentreren ze zich op binnenruimte, amper meer dan een schuilhol, smaller bij de ingang en met twee zijmuren die niet evenwijdig lopen. Zo te zien is er geen andere toegang. Achterin liggen een paar borstels en bezems op een hoop, maar daar kijken de drie buitenstaanders niet naar. Het grootste deel van de smerige vloer wordt in beslag genomen door iets wat onmiddellijk hun aandacht trekt: een gemummificeerd menselijk lichaam.

Het lichaam is volledig verdroogd. Gelukkig kunnen ze de gezichtsuitdrukking niet meer onderscheiden, maar wel de warrige bos haar op de schedel, de gerafelde kleding en de muiltjes met een hakje die in andere omstandigheden aan de ranke voeten zouden hebben gedanst.

'Godver!' roept de ambtenaar uit, met een uitdrukking van weerzin bij de aanblik.

'Misschien moeten we Violeta Lax toch maar waarschuwen,' voegt Arcadio eraan toe, even neutraal als eerst, maar inwendig voldaan.

'En de politie,' concludeert de restaurateur.